

Telen met toekomst is door PPO en DLV Plant bv ontwikkeld in opdracht van LNV

Nieuwsbrief nr. 15   Februari 2007

In het praktijknetwerk Telen met toekomst werken agrarische ondernemers samen met PPO en DLV Plant aan duurzame bedrijfssystemen voor akkerbouw, vollegrondsgroenteteelt, bloembollen, fruitteelt, boomteelt, glastuinbouw en champignonteelt. Het project wordt gefinancierd door het ministerie van LNV. Via deze nieuwsbrief wordt u op de hoogte gehouden van actuele ontwikkelingen. U kunt zich voor deze nieuwsbrief aanmelden via www.telenmettoekomst.nl of een mail sturen naar info@telenmettoekomst.nl

Klik [hier](#) als u deze nieuwsbrief niet meer wenst te ontvangen

Inhoud:

Deze nieuwsbrief staat geheel in het teken van de stakeholdersdag van 21 november j.l.

- [Stakeholdersdag Telen met toekomst](#)
- [Vewin: 'Wederzijds begrip groeit.'](#)
- [Aandacht voor emissie van bolontsmettingsmiddelen](#)
- [Waterschap maakt knelpunten per regio bekend](#)
- [ZLTO: "Een goede match tussen theorie en praktijk."](#)
- [NBvB: "Milieueffectenkaarten zijn een goed hulpmiddel."](#)
- [CUMELA Nederland: "Veehouders meer interesseren voor duurzame aanpak."](#)
- [LTO Groeiservice: "Samen knelpunten aanpakken."](#)

Algemeen

Stakeholdersdag: duurzame gewasbescherming

Telen met toekomst bracht op 21 november jl. 50 landelijke en regionale/sectorale vertegenwoordigers bijeen van het ministerie van LNV, Vewin, Unie van waterschappen, LTO, Agrodis, Nefyto, Cumela, Plantum, DLV en PPO. De dag was speciaal gericht op deze convenant partijen. Agrarisch ondernemers waren met uitzondering van bestuurders niet uitgenodigd. Tijdens de dag stonden acht casussen centraal.

1. Agrodis: initiatief tot kennisverspreiding onder haar aangesloten leden;
2. Schone bronnen: oplossingen voor vijf gewasbeschermingsmiddelen die knelpunt veroorzaken in grond- en oppervlaktewater;
3. Waterschap Aa en Maas: drie brochure's opgesteld met tips voor Telen met toekomst
4. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier: praktische emissiechecklist voor de bloembollenteelt in samenwerking met gewasbeschermingshandel;
5. ZLTO vollegrondsgroente; samenwerking in aardbeigroep Telen met toekomst

6. Nederlandse Bond van Boomkwekers: verspreiding milieueffectenkaarten onder leden;
7. Cumela: samenwerking in loonwerkersgroep van Telen met toekomst
8. Strategie: samenwerken aan duurzame sierteelt

Het zijn allen voorbeelden van succesvolle vormen van samenwerking die bijdragen aan duurzame gewasbescherming. In kleine groepen werden de casussen bediscussieerd en werd gezamenlijk gezocht naar vervolgcacties.

Deze nieuwsbrief is geheel gericht op de stakeholdersdag. Om u een beeld te geven van deze dag, zijn verschillende deelnemers benaderd voor een reactie. U leest ze in deze nieuwsbrief. Voor meer informatie over de stakeholdersdag kunt u contact opnemen met Jan Eelco Jansma, janeelco.jansma@wur.nl of Harm Brinks, h.brinks@dlvplant.nl

Vewin: "Wederzijds begrip groeit."

"De sfeer was heel goed", zo omschrijft André Bannink van Vewin, de Vereniging van Waterbedrijven in Nederland, de stakeholdersdag van Telen met toekomst. Hij presenteerde tijdens de dag het project 'Schone bronnen, nu en in de toekomst'. Samen met de Unie van Waterschappen, Nefyto en LTO Nederland wordt een oplossing gezocht voor een vijftal gewasbeschermingsmiddelen die knelpunten veroorzaken in grond- en oppervlaktewater. Het gaat om MCPA, dimethenamid-p, pirimifos-methyl, dichlobenil en 2,4-D.

Na een korte inleiding werd met elkaar gediscussieerd over de aanpak van het knelpunt. De goede sfeer tijdens de stakeholdersdag maakte volgens Bannink een goede discussie mogelijk. "Vroeger was het nog wel eens moeilijk met elkaar een discussie te voeren. Ik merk dat door Telen met toekomst het wederzijds begrip groeit. Dit is positief om samen dingen bij de kop pakken."

Meer informatie André Bannink, bannink@vewin.nl of www.schonebronnen.nl

Aandacht voor emissie van bolontsmettingsmiddelen

Profyto Gewasbescherming uit Emmeloord heeft onlangs op haar klantenavond voor bollentelers aandacht besteedt aan de problematiek van gewasbeschermingsmiddelen in oppervlaktewater. "We willen klanten beter op de hoogte brengen van de emissie van bolontsmettingsmiddelen", vertelt Minne Sijtsma van Profyto. "We moeten zorgvuldig met middelen omgaan anders kan de toelating in het geding komen." Sijtsma nam tijdens de stakeholdersdag van Telen met toekomst deel aan de casus over de emissiechecklist bolontsmetting die werd gepresenteerd door Henk Bouwman van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Daar werd hem duidelijk dat veel bollentelers nog niet altijd goed in kaart hebben waar de problemen zitten en waar nog milieuwinst te behalen valt. Hij vindt het goed dat waterschappen niet alleen zeggen dat bepaalde zaken niet mogen, maar laten zien waar de problemen liggen. "Zo kweek je begrip en kunnen we samen aan tafel om de knelpunten op te lossen."

Sijtsma bezocht ook de casus van Cumela over duurzame onkruidbestrijding in maïs. Ook op dit vlak ziet hij een rol voor Profyto. "Veehouders laten ons het spuitwerk doen. We moeten ze beter informeren wat wij doen. Door bijvoorbeeld samen naar het onkruid te kijken, kunnen we kijken of we het middelengebruik kunnen beperken. Ook het geven van info over spuitvrije zones is belangrijk. De veehouder kan hier dan bij het zaaien al rekening mee houden."

Meer informatie Minne Sijtsma, m.sijtsma@profyto.nl

Waterschap maakt knelpunten per regio bekend

"Ik kijk terug op een geslaagde dag", zegt Corné Bezuijen, waterkwaliteitsadviseur bij waterschap Hunze en Aa's. "Ten eerste om de vele nuttige contacten die ik daar heb opgedaan met alle partners die een belang hebben in of bij duurzame gewasbescherming. Opvallend vond ik de

grote bereidheid van iedereen om samen inspanningen te doen om gewasbescherming zo schoon mogelijk uit te voeren. Geïnteresseerd heb ik geluisterd naar de ervaringen van agrariërs en adviseurs. Daaruit blijkt ondermeer dat bij veel partners niet bekend is waar problemen zijn met de waterkwaliteit en met welke stoffen. Voor ons als waterschap een signaal om deze informatie per regio beter naar voren te brengen. De website www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl komt deels aan deze vraag tegemoet. Wij zijn onlangs zelf begonnen met gebiedsgerichte bijeenkomsten waarbij we de probleemstoffen per regio in beeld brengen en oplossingsrichtingen met agrariërs bespreken.”

Bezuijen wil agrariërs op het hart drukken een goed gewasbeschermingsplan te maken waarbij zowel effectiviteit, kosten als milieu zijn meegewogen. Hij adviseert daarbij niet blind te varen op de adviseur ondanks dat die veel kennis heeft. Bezuijen: “Ik zie zowel de teler als adviseur als belangrijke partner om probleemstoffen te lijf te gaan. Er is al veel bekend over schoner spuiten. We kunnen van deze informatie profiteren. Hierbij is kennisuitwisseling en samenwerking essentieel. Uiteindelijk moeten we het samen doen!”

Meer informatie Corné Bezuijen, c.bezuijen@hunzeenaas.nl

ZLTO: “Een goede match tussen theorie en praktijk.”

“Ik vond de stakeholdersdag een goed initiatief omdat praktijk en theorie te matchen”, zegt Jan Pertijs interim-vakgroepvoorzitter volleggrond van ZLTO. “Er wordt bij het maken van regelgeving nogal eens makkelijk gedacht, maar de praktijk moet het uitvoeren. Het was daarom goed om met elkaar te discussiëren over knelpunten die wij tegenkomen. Voor ons als telers was het ook een goede gelegenheid om aan onder meer waterschappen en LNV te laten zien waar we mee bezig zijn.” De interim-vakgroepvoorzitter presenteerde tijdens de stakeholdersdag de samenwerking tussen ZLTO en de aardbeïengroep van Telen met toekomst. Hij stond stil bij het composteren van gewasresten, aaltjesmanagement en het testen van de Cultivit in de strijd tegen aaltjes.

De stakeholdersdag was speciaal gericht op de convenant partijen. Toch vond Pertijs het jammer dat er geen telers waren uitgenodigd. “Je wilt bij telers draagvlak creëren voor nieuwe ontwikkelingen. Dan moet je ook een aantal telers uitnodigen en betrekken in de discussies. Ook hadden misschien wel mensen uit de politiek uitgenodigd moeten worden. Zij hebben veel invloed op de regelgeving.”

Meer informatie Jan Pertijs, j.pertijs@zonnet.nl

NBvB: “Milieueffectenkaarten zijn een goed hulpmiddel.”

Milieueffectenkaarten zijn voor boomkwekers een goed hulpmiddel om op een eenvoudige wijze inzicht te krijgen in de milieubelasting van gewasbeschermingsmiddelen. Volgens Jan van Leeuwen, voorzitter van de Nederlandse Bond van Boomkwekers blijkt het wel belangrijk om duidelijker aan te geven waar de gegevens op gebaseerd zijn. Ook is het belangrijk de kaarten actueel te houden. Tijdens de stakeholdersdag presenteerde Van Leeuwen de milieueffectenkaarten waarvan er ruim 3500 zijn verspreid door de NBvB. De kaarten zijn vooral bekend binnen de boomteeltsector, maar hij bespeurde bij verschillende partijen ook interesse voor een brede verspreiding binnen andere sectoren.

De voorzitter van de NBvB volgde zelf de casus van Agrodis. “Ik vind het een goede zaak dat ook leveranciers van gewasbeschermingsmiddelen kennis over duurzame gewasbescherming gaan overbrengen. Wel moet er misschien een duidelijkere scheiding komen tussen verkoop en advies.”

Van Leeuwens algemene indruk van de stakeholdersdag was positief: “Alle partijen op het gebied van gewasbescherming waren bij elkaar. Het zou goed zijn om dit ook nog eens op te pakken voor bemesting of nog liever plantgezondheid.”

Meer informatie Jan van Leeuwen, jan.vanleeuwen@ziezo.biz

CUMELA Nederland: "Veehouders meer interesseren voor duurzame aanpak."

Hoe kunnen we veehouders meer betrekken bij de keuze van onkruidbestrijding in maïs? Dit punt kwam naar voren in de discussie na de presentatie van Maurice Steinbusch van CUMELA Nederland over duurzame onkruidbestrijding in maïs. "Als loonwerker zijn we dienstverlenend", vertelt Steinbusch. "Veelal laat de boer echter de keuze van onkruidbestrijding geheel over aan de loonwerker. Veehouders kunnen meer betrokken worden bij de aanpak door met hen in gesprek te gaan over de aanpak." De partijen (LNV, LTO, Syngenta, Profyto en het waterschap Hunze en Aa) die tijdens de Cumela-case aanwezig waren, willen dit proces ondersteunen door een praktische kaart te ontwikkelen met daarop de verschillende aanpakken van onkruidbestrijding en de voor- en nadelen. Steinbusch: "De partijen moeten hier nog verdere invulling aan geven, maar ik heb het volle vertrouwen dat dit gaat gebeuren." In het vakblad Loonbedrijf wordt in het themanummer maïs in ieder geval aandacht besteed aan dit item. De sectie-secretaris agrarisch loonwerk is ook van mening dat er meer aandacht moet komen voor het scouten van onkruiden. "Daar begint het mee. Door goed de onkruiden te scouten kun je vervolgens een goede middelenkeuze maken. Ook kun je dan een afweging maken welke rol eggen kan spelen"

Meer informatie Maurice Steinbusch, msteinbusch@cumela.nl

LTO Groeiservice: "Samen knelpunt aanpakken."

LTO Groeiservice besteedt binnenkort in de nieuwsbrief van het project Strateeg aandacht aan het gewasbeschermingsmiddel Admire. De Vewin schrijft een bericht, omdat de waterbedrijven het middel veel tegenkomen in grond en oppervlaktewater. Fabrikant Bayer CropScience geeft ondersteunende informatie. Annelies Hooijmans van LTO Groeiservice vertelt dat deze afspraak is gemaakt naar aanleiding van de stakeholdersdag. "In de discussie met Vewin en waterschappen kwam Admire als knelpunt naar voren. Samen gaan we kijken hoe we dit aan kunnen pakken."

Hooijmans presenteerde op de stakeholdersdag de samenwerking tussen Strateeg en Telen met toekomst op het gebied van geïntegreerde gewasbescherming in de sierteelt. "Het was wel jammer dat de discussie zich volledig toespitste op Admire. Geïntegreerde bestrijding is heel breed. Ik merk daar in de praktijk steeds meer belangstelling voor. Vooral omdat er veel aandacht aan dit onderwerp wordt besteedt in het praktijknetwerk en er enkele vooraanstaande telers zijn omgeslagen naar geïntegreerde bestrijding."

Meer informatie Annelies Hooijmans, a.hooijmans@groeiservice.nl